

Lærervejledning til før- og efteropgaver

*Demokrati og stemmeret – fra enevælde til
i dag*

Om undervisningen på Nationalmuseet

Undervisningsforløbet *Demokrati og stemmeret – fra enevælde til i dag* foregår i Nationalmuseets udstilling ”Danmarkshistorier 1660-2000”.

Sprogkursisterne vil igennem undervisningen aktivt arbejde med overgangen fra enevælden til demokratiets indførelse i 1849. Kursisterne undersøger, hvordan gradvist flere grupper i samfundet opnåede stemmeret frem til den sidste grundlovsændring i 1953 og de kampe, der udkæmpedes undervejs. Herudover taler vi også om, hvordan man som medborger kan bruge sin stemme uden at have stemmeret. Undervisningen er tilrettelagt efter målgruppens sproglige kompetencer, og kursisterne inddrages aktivt i differentierede opgavetyper, der understøtter kursisters læse-, tale og skrivekompetencer. Der er således både fokus på at udvikle deltagernes sproglige niveau og give dem historisk indsigt i demokratiets udvikling.

Målet med undervisningen er, jf. bekendtgørelse om danskuddannelse til voksne udlændinge, at kursisterne i relation til uddannelse, hverdagsliv og medborgerskab kan:

- finde konkret information og forstå indholdet i et udsnit af ord og mindre tekster, der omhandler konkrete og almindelige hverdagsforhold.
- opnå indsigt i kultur- og samfundsforhold i Danmark og kan relatere sine erfaringer hertil.
- opnå indsigt om Danmark før og nu vedr. ligestilling, demokrati og aktivt medborgerskab i lokalsamfundet og i samfundet i øvrigt.

Forløbet og før-og efteropgaverne er modultest-forberedende.

Nationalmuseet som platform for medborgerskab

Undervisningsforløbet *Demokrati og stemmeret – fra enevælde til i dag* er en del af forskningsprojektet *CULINN – Cultural Citizenship and Innovation*.

Projektet har til formål at udforske museernes mulighed for at styrke nye borgeres tilhørsforhold og oplevelse af at være medborger i deres nye land. Medborgerskab kræver forståelse og viden om samfundet og kulturhistoriske museer er fyldt med en masse spændende fortællinger om den historiske udvikling.

Læs mere om forskningsprojektet på Nationalmuseets hjemmeside [her](#) eller besøg CULINNs hovedside [her](#).

Formålet med materialet – opbygning og opgaveform

Føropgaverne

Formålet med føropgaverne er at forberede og klæde kursisterne på til undervisningsforløbet på Nationalmuseet. Føropgaverne består af i alt tre opgaver.

Første opgave er en typisk screeningopgave, hvor kursisterne skal undersøge Nationalmuseets hjemmeside. Hensigten med opgaven er, at kursisterne får et indblik i hvad Nationalmuseet er, hvor det ligger, hvad det koster at komme ind mm.

Anden opgave "Sæt ord på historien" er dels en læseøvelse og en ordopgave, der giver kursisterne mulighed for at skifte bekendtskab med de perioder, som de skal arbejde med og de væsentlige ord, der vil blive brugt i undervisningen.

Som forberedelse til sproglæreren kan I finde teksten, som kursisten møder i førmaterialet [her](#) (side 4). Herudover giver disse links sproglæreren mulighed for at supplere den historiske viden om [enevælden](#), [demokratiets udvikling fra 1849 til 1915](#) samt [velfærdsstatens udvikling](#).

Udformningen af øvelsen lægger vægt på, at kursisterne både undersøger ordet på deres modersprog og på dansk for derved at opnå en større forståelse for begreberne.

Den tredje og sidste opgave er en beskrivelse- og refleksionsopgave, der giver kursisterne mulighed for at reflektere over begreberne *at bestemme* og *at have stemmeret*. Der er oplagt at diskutere forskelle og ligheder og lade kursisterne inddrage deres egen hverdag og erfaringer i øvelsen.

Det er ikke en forudsætning, at kursisterne har arbejdet med føropgaverne for at kunne deltage i undervisningsforløbet på Nationalmuseet.

Efteropgaverne

Efteropgaverne består af i alt fire opgaver og har til formål at repetere undervisningsforløbets indhold og dermed konsolidere den viden kursisterne har opnået gennem deres museumsbesøg.

Første opgave er en klassisk skriveopgave, hvor kursisterne kan beskrive deres besøg på Nationalmuseet. De udarbejdede arbejdsspørgsmål kan hjælpe kursisterne med at løse opgaven.

Anden opgave er en ordøvelse, hvor kursisterne kan arbejde med de ord de har mødt i undervisningen og kæde dem sammen med begreberne *enevælde* og *demokrati*. Nogle af ordene kan både passe til begrebet *enevælde* og begrebet *demokrati*, som for eksempel ordet *lovgivning*. Man vil med fordel kunne diskutere ordenes forskellige betydninger alt afhængig af, om det lægger sig op af begreberne *enevælde* eller *demokrati*.

Den tredje opgave er et oversigtsark over hvilke samfundsgrupper, der gennem tiden har haft stemmeret i Danmark fra demokratiets indførelse i 1849 frem til den sidste grundlovsændring i 1953. Kursisterne skal sætte kryds ved de rigtige samfundsgrupper ud fra de rigtige årstal.

Formålet med opgaven er at synliggøre Danmarks lange vej mod den demokratiform som kursisterne møder i dagens Danmark.

Den fjerde og sidste opgave handler om stemmeretten i dag. Øvelsen lægger op til diskussion og refleksion af situationen i Danmark kombineret med kursisternes egne erfaringer fra deres hjemland.

Facitlister til før- og efteropgaverne

Facitliste til før-opgaverne

Opgave 1: Hvad er Nationalmuseet?

<i>Hvad er Nationalmuseets adresse?</i>	Ny Vestergade 10
<i>Hvornår har Nationalmuseet åbent?</i>	Tirsdag – søndag fra kl. 10.00-17.00
<i>Hvilken dag har Nationalmuseet lukket?</i>	Mandage
<i>Hvad koster en voksenbillet?</i>	85 kr. (95 kr.pr. 1. juli 2018.)
<i>Kan man købe årskort til Nationalmuseet?</i>	Ja
<i>Må man tage billeder på Nationalmuseet?</i>	Ja
<i>Hvad tror du man kan se på Nationalmuseet?</i>	Nationalmuseets er Danmarks største museum. Vi har danmarkshistorien fordelt på tre etager, hvor man kan opleve alt fra oldtid til nutid. Herudover har vi en stor etnografisk samling, hvor man kan gå på opdagelse i de spændende verdenskulturer og se genstande fra fx Japan, Kina, Indien, Mellemamerika, Afrika og Mellemøsten. Hele museet er fyldt med spektakulære fund og genstande, der gør historien visuel og levende.

Opgave 2: Sæt ord på historien

Enevælde	Kongen bestemte alt ved lov, som han indførte i 1660. Dvs., at ingen andre i Danmark havde medbestemmelse.
Arverækkefølge	Under enevælden var det <i>altid</i> kongens ældste søn, der skulle overtage kongemagten ved faderens død.
Adel	En samfundsgruppe (stand), der under enevælden besad en høj position i samfundet gennem fx embeder (stillinger) ved kongehuset. De var rige og ejede ofte store herregårde og godser.
Præst	Mænd der arbejdede i kirken enten i de store bykirker eller i landsbykirkerne.
Borger	Borgerstanden boede ofte i byerne og arbejdede fx som købmænd.
Bonde	Den fattigste befolkningsgruppe, der boede ude på landet og arbejdede med landbrug. Ca. 80 % af befolkningen levede under trange kår på landet som bønder.
Demokrati	Ordet demokrati betyder folkestyre. Dvs., at befolkningen nu er med til at bestemme landets love og regler.
Grundlov	Med demokratiets indførelse i 1849 fik Danmark sin første Grundlov. Men i 1849 var det kun ca. 15 % af befolkningen (mænd), der fik stemmeret.

Opgave 3: Medbestemmelse eller ej?

<i>Hvad betyder det at bestemme?</i>	At bestemme betyder, at nogen har opsat nogle regler for andre, som de skal indordne sig efter. Det er oplagt at referere til kursisternes egen hverdag og forforståelse for at synliggøre forskellen mellem at bestemme og at have stemmeret.
<i>Hvad betyder det at have stemmeret?</i>	At have stemmeret betyder, at du som borger har rettigheder til at stemme til enten et kommunalvalg eller et folketingsvalg. Det er oplagt at referere til kursisternes egen hverdag og forforståelse for at synliggøre forskellen mellem at bestemme og at have stemmeret ved enten Folketingsvalget eller Kommunal- og Regionsvalg.

Facitliste til efteropgaverne

Opgave 1: Skriv en e-mail

Individuel skriveopgave, der ikke er et facit på. De udarbejdede spørgsmål kan fungere som hjælperedskab til opgaveløsningen.

Opgave 2: Ord om Danmark

Enevælde	Rigdom Gud Arverækkefølge Lovgivning Magt Konge
Demokrati	Lovgivning Frihed Stemmeret Parti Lighed Politiker Valg Demokrati

Opgave 3: Stemmeret i Danmark 1849-1953

1849	Mænd (over 30 år med egen husstand, der ikke får fattighjælp). Kun 15 % af befolkningen.
1915	Mænd, kvinder, tjenestefolk.
1953	Mænd, kvinder, tjenestefolk, fattige (herunder de resterende mænd fx husmændene), forbryderne.

Opgave 4 Stemmeret i dag

<i>Hvor gammel skal man være for at stemme i dag i Danmark?</i>	18 år.
<i>Hvor gammel skal man være for at stemme i dit hjemland?</i>	Individuel besvarelse.
<i>Hvem har ikke stemmeret i Danmark?</i>	Udlændinge uden statsborgerskab. Udlændinge kan dog godt stemme til kommunal- og regionsvalg. Ca. 200 umyndiggjorte har pga. svær psykisk lidelse ikke stemmeret.
<i>Hvem har stemmeret i dit hjemland?</i>	Individuel besvarelse.
<i>Er det okay, at alle ikke har stemmeret?</i>	Individuel besvarelse.

